

Helsedepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2003/1253 ARTS-VI-PES
Arkivkode:

Dato:
31.03.2003

Høringsuttalelse til forslag om ny matlov

Direktoratet for naturforvaltning viser til høringsbrev av 14. februar med høringsnotat om forslag til ny matlov, med høringsfrist satt til 31. mars 2003. Direktoratet har merket seg at den nye loven vil ta opp i seg 13 eksisterende lover: Næringsmiddeloven, Landbrukskvalitetsloven, Fiskekvalitetsloven, Kjøttproduksjonsloven, Samordnet næringsmiddelkontrolllov, Forvareloven, Plantevernmiddeelloven, Gjødselfareloven, Såvareloven, Husdyrloven, Fiskeesykdomsloven, Plantehelsetloven, og Floghavreloven.

Vi har videre merket oss at den nye matloven blir en svært utpreget fullmaktslov, og at det nå ønskes synspunkter på lovens oppbygging, de enkelte bestemmelser og andre kommentarer. Vi slår følgelig fast at det kommer nye høringsrunder med utfyllende bestemmelser til loven. Dette vil bli et omfattende forskriftsverk hvor direktoratet i sine høringsuttalelser vil og må gå mer i dybden på de tema og saksområder som direkte berører eller har grenseflater mot våre arbeids- og ansvarområder. Vi nevner dette fordi det er forutsatt at lovgrunnlaget for det nye Mattilsynet skal være på plass før det trer i funksjon fra 1. januar 2004.

Innledningsvis vil direktoratet også vise til våre tidligere høringsuttalelser ved brev av 15. april 2002 og brev av 22. oktober 2002, hvor vi har gitt prinsipielle synspunkter på organisering av det nye Mattilsynet samt om tilsynets rammer og innhold. Det er viktig for oss at våre uttalelser blir sett i sammenheng, nettopp fordi forslaget til ny matlov er en utpreget fullmaktslov hvor vi må komme tilbake med utfyllende merknader til nye forskrifter.

1. Kommentarer til den generelle oppbygging av loven.

Direktoratet konstaterer at forslaget til ny matlov er en omfattende fullmaktslov som forutsetter et betydelig oppfølgende forskriftsarbeid. Lovforslaget får derfor i kapittel I § 5, en bestemmelse med definisjoner av et betydelig antall begrep. Dette fremtrer som nødvendig for en så omfattende fullmaktslov, men gjør den noe "tung" fordi man stadig må ha det klart for seg hvordan begrepene som brukes i loven faktisk er definert. Direktoratet har imidlertid ikke noe bedre alternativt forslag til utforming av en lov som har så "stort" behov for definisjoner.

Til bestemmelsene om formål, saklig og stedlig virkeområde har vi ingen merknader.

Rent lovteknisk har vi heller ingen særlige merknader til slik den er inndelt i 7 kapitler. Inndelingen synes grei og oversiktlig.

2. Kommentarer til de enkelte paragrafene.

Direktoratet konstaterer med tilfredshet at vi nå får en bestemmelse i lovforslagets § 12 som bruker begrepet sporbarhet. Vi legger til grunn at bestemmelsen kan og skal brukes slik vi har påpekt behov for i vår høringsuttalelse av 15. april 2002. For å kunne dokumentere troverdig matvaretrygghet og eventuelt avsløre svakheter/feil/skadevirkninger er gode metoder for sporbarhet avgjørende. De nye kravene som er under utvikling i Europa vil stille krav til sporing fra forbruker tilbake til produktets genetiske opphav innenfor enkelte produktområder. Dette er også relevant for miljøforvaltningen. Spesielt produksjonsområder hvor det anvendes GMO, kjemikalier/miljøgifter og domestiserte husdyr/arter som blander seg med ville bestander.

For øvrig har vi ikke noen særlige merknader til paragrafene slik de er utformet rent lovteknisk og innholdsmessig, vurdert ut fra loven som en utpreget fullmaktslov.

Vi er dog noe undrende til utformingen av § 41 om forholdet til eldre lovgivning. Gjeldende forskrifter gjelder inntil de blir opphevet eller endret; ”så langt de ikke er i strid med denne loven”. Det normale ville vel være å gjøre eldre forskrifter gjeldende såfremt det faktisk er hjemmel for reglene også i den nye loven. Direktoratet forutsetter på denne bakgrunn at det blir en reell gjennomgang av gjeldende forskrifter, og høringsrunder på nye forskrifter som er nødvendige for å fremme lovens gjennomføring. Direktoratet understreker her viktigheten og det alvor vi legger til grunn for vårt hovedbudskap under høringsuttalelsens pkt 3 slik det er spurt om.

3. Andre kommentarer.

Direktoratet har så langt tid og ressurser har tillatt det gått gjennom høringsnotatet på 174 sider. Høringsnotatet redegjør for gjeldende rett, vurderinger og tilrådinger om forholdet til inkorporering i den nye matloven. Ved vår gjennomgang har vi konstatert at det nesten uten unntak ikke er tatt med noen begrunnelse eller henvisning til de viktige ansvars- og arbeidsområder som direktoratet har ansvaret for, og som også er områder hvor direktoratet for naturforvaltning og det nye Mattilsynet vil ha betydelig felles ansvar for oppgaveløsning.

Direktoratet slår fast at det for en utpreget fullmaktslov etter vår oppfatning bli særdeles viktig at lovens forarbeider er grundige når det gjelder angivelse av hvordan forskriftshjemlene skal brukes, hvilke formål som skal nås og hvilket lovgrunnlag som gjelder. Direktoratet tenker da på lovbestemmelsenes grunnlag i vid forstand. Det må da i lovforarbeidene vektlegges mer enn bare begrepet ”miljøvennlig produksjon”. De vesentlige hensyn til naturmiljøet og bevaringen av det biologiske mangfold må innarbeides også i denne lovens forarbeider, nettopp fordi disse er forankret i lov, konvensjoner og politiske vedtak.

Direktoratet vil særlige henvisne til vårt hørings svar av 15. april 2002 hvor vi i avsnittet om biologisk mangfold trakk frem 10 punkter som viktige eksempler på prioriterte saksområder hvor direktoratet og det nye mattilsynet vil ha betydelig felles ansvar for oppgaveløsning.

Det biologiske mangfold er det levende grunnlag for en bærekraftig utvikling og selve grunnlaget for verdiskapning, velferd og livskvalitet, herunder all produksjon av mat på land og i vann. Det er viktig for direktoratet for naturforvaltning å få med at ivaretagelsen av vårt biologiske mangfold i denne sammenheng er selve ”grunnpillaren” i forvaltningen av våre ressurser på land og i vann. Prinsippet om ivaretagelse av det biologiske mangfold er nedfelt i norsk lov, vi har tiltrådt Rio-konvensjonen og vi har fulgt opp sektoransvar og samordning i St.meld. nr. 42 (2000-2001).

Direktoratet forutsetter at den nye Matloven innbefatter dette grunnleggende prinsipp i lovforarbeidene. Ivaretagelse av vårt biologiske mangfold må med andre ord bli en integrert og sær

viktig del av filosofien og strategien for det nye statlige Mattilsynet, og den lovgivning som gjelder for tilsynets virksomhet.

Direktoratet vil her tillate seg å nevne viktige eksempler på hvordan intakte økosystemer og det biologiske mangfold trues innen områder hvor vårt direktorat og Mattilsynet vil ha betydelig felles ansvar for oppgaveløsning:

1. Sykdom hos viltlevende organismer og interaksjoner med oppdrettsorganismer og husdyr.
2. Spredning av sykdom og parasitter ved akvatisk matproduksjon og forholdet til bevaring av f eks våre ville laksestammer.
3. Innførsel/import av arter og organismer som er fremmede i norsk natur og som kan ha betydelig potensiale for å påføre norsk naturgrunnlag skadevirkninger, gjennom f eks uønsket konkurranse med stedegne arter, skadelig hybridisering, spredning av parasitter og smitte med mer.
4. Kontroll med innsatsfaktorer i landbasert matproduksjon som f eks plantevernmidler.
5. Kontroll med miljøkonsekvenser ved import/utsetting av genmodifiserte organismer, f eks insektresistente planter.
6. Import/innførsel av dyr til hobby- og oppdrettsformål hvor artene ikke egner seg for dette ut fra etikk om generell dyrevelferd.
7. Høsting av mat direkte fra naturen, - samtidig som det må være en kvalitativ kontroll må hensynet til norske tradisjoner på dette området ivaretas
8. Felles strategi og målsetting for produksjon av mat i norsk utmark, samtidig som det biologiske mangfold opprettholdes, herunder våre forpliktelser for de store rovdyr.
9. All matproduksjon i naturen må skje på en måte som samsvarer med formålet for vern av land- og sjøarealer.
10. All oppdrettsproduksjon av vilt og fisk (dyr og planter) må ivaretas på en måte som ivaretar det miljø produksjonen foregår i uten at det påføres skadevirkninger.

Direktoratet vil gi ett eksempel på hva som ligger i vårt hovedsaklige budskap til denne høring. Vi har f eks merket oss at fiskesykdomsloven som skal bli en del av den nye matloven, ikke har fått en omtale som gjenspeiler de særdeles viktige problemstillinger som direktoratet har ansvaret for. Dette er et viktig området for tiltak som har meget stor betydning for bl a bevaringen av våre ville laksestammer. Bekjempelsen av lakseparasitten (gyrodactylus salaris) er i så måte et prioritert virkemiddel. Vi vil også nevne bekjempelsen av krepsepest som et viktig ansvarsområde for oss i relasjon til fiskesykdomsloven. Direktoratet vil her sterkt understreke at dagens ordning med fiskesykdomsforvaltning inkorporert i den øvrige veterinærforvaltning etter vår oppfatning har klare faglige fortrinn i tiltak for å bevare våre ville laksebestander.

Direktoratet viser på denne bakgrunn til våre høringssvar av 15. april og 22. oktober 2002, i sin helhet. Direktoratet for naturforvaltning forventer at lovforarbeidene til den nye matloven i sin beskrivelse av hjemmelsgrunnlag og lovgrunnlag tar med hensynet til det biologiske mangfold, naturgrunnlaget, slik vi har begrunnet forankringen til legale og faglige forpliktelser.

Med hilsen

Janne Solli
Direktør

Yngve Svarte

Kopi: Miljøverndepartementet

